

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, fürdő-utca 4. sz.,
a hova minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 kr.

Rendkívüli külön kiadás. — Egyes szám ára 3 kr.

Legujabb.

Hallatlan botrány.

Nyiregyháza, jun. 21. A sürgönyök, melyek a budapesti lapoknak a gyorsiroda részéről küldetnek antiszemita szellemben szerkesztetnek. **E tudósítások ferdítésektől hemzsegnék** és nem tükrözik vissza a tárgyalás minden mozzanatát. Így egészen más sürgönyt menesztettek arról, amit Scharf Móríciz a vérvád kitanítására vonatkozólag mondott.

A jelenet és szövege ekkép folyt le:

Dr. Heumann: Miért hiszed, hogy a zsidók ölték meg a leányt? Móríciz: Mert lehetnek talán olyan törvények, melyek előírják. Dr. Heumann: Ki mondta neked ezt? Móríciz: Katholikus papok. (mozgás.) Dr. Friedman: Beszéltek veled? Móríciz: Nem! ők másoknak elmondták, akik aztán nekem beszéltek. A védők azon kérdését, hogy kik voltak ezek a »mások« az elnök megakadályozza. Elnök: Elég, nem engedhetek több kérdést. Funták: (fel áll). Nagy zaj a hallgatóság közt. Elég volt — nem kell tovább! kiáltások. Dr. Funták: Hogy folyt a vér? Móríciz: Lassan. Dr. Funták: Ez hazugság, ha úgy metszettek, mint te állítod, nem folytattam lassan.

Szeyffert kir. ügyész: Nekem tudomásom van arról, hogy Móríciz egy ízben bevallotta, hogy mind hazugság, a mit a vizsgáló bíró előtt a vérmeséről mondott. Hallottam azt is, hogy Barcza Dániel hivatalnoknak erről tudomása van. Kérem ennek kihallgatását.

Roppant nagy zaj támadt erre a hallgatóság közt, mely kizárólag antisemita. Az ügyész saktervédőnek állt be, kiálták.

Dr. Friedman kéri Mórícizot eddigi környezetéből megszabadítani, mert eddigi őrei megfélemlítik és a szülők elleni gyűlöletet oltanak a gyermekbe. Kornis: Mondd meg Móríciz igazán félsz-e, hogy megbüntetnek? Móríciz hallgat.

Dr. Friedman: Ime, nagyságos elnök ur, láthatja, hogy Mórícizot megfélemlítették, hogy első vallomásánál maradjon.

Elnök bezárja az ülést és Mórícizot továbbá is az eddigi őrizet alatt meghagyni rendeli.

Ez az igaz tényálladék.

Nyiregyháza, jun. 21. (Délelőtti 12 óra.) Kilencz óra óta tart Solymosyné kihallgatása. Állítja, hogy a zsidók lépten-nyomon követték. Eötvös kérdésére, nem gondolt-e már a leány más eltűnési módjára, azt válaszolja: Olyan nincs! Tagadja, hogy 6000 tallért kapott; ő nem kapott pénzt senkitől.

*

A ritualis bünt csináló banda.

Szegény Scharf Móríciz! Egy fiu, kit balvégzete a nemtelenség vas karjaiba sodort, egy gyermek, kinek ártatlan arczáról leseperték a szemérem himporát és kinek kebeléből vérengző kéjjel kiszakították a szülői szeretet érzetét. Hazudni tanították, megfosztották ősi vallásáról és szívébe plántálták a gonoszsgot, a bünt, a vérarulást.

Ez tizenhárom havi fáradságnak az eredménye, Valóban szorgalmasan munkálkodtak. A siker fölülmul minden várakozást.

Az ember szeme szája megáll, mikor Scharf Móríciz beszél. Egy fiu, ki úgy miszerintes illetvenczkedik akár egy törvényszéki aljegyző és aki magával a királyi ügyésszel, a korona küldöttjével amugy fumigálva felesel akár egy törvényszéki elnök.

Hallatlan botrány!

Egy tizennágy éves gyermek, kit tanuként kíván kihallgatni a királyi ügyész, a szentelenség vérlázító közönyével odavágja: »Az urnak ehez semmi köze, én csak a nagyságos elnök urnak tartozom felelni.« Ennyi vakmerőség, ilyen rettenetes romlottság nem fejlődik önmagából. Erre kitanították, erre előkészítették.

Meg kell tudni, ki volt az a hitvány, ki a fiut ennyire vitte? Szigoru vizsgálatot kell indítani azok ellen, kik vármegyeházbéli fogságában oktatták és körülötte forogtak.

Kornis törvényszéki elnök ur eddig nem tett semmit ennek kiderítése körül, sőt a védőket e tekintetben megakadályozni látszik. Mert valóban sajátságos, hogy Kornis, ki az igazság kiderítését oly kívánatosnak állítja, egyéb kérdéseket nem intéz és nem enged iutézni a fiuhoz, mint a melyek a vád és a vérmese körül forognak. Eddig egyetlen egy mellék kérdéssel sem álltak Móríciz elébe, pedig a védelem ép úgy mint a vád csak jogát gyakorolja, mikor az igazság kiderítésére mindenféle szócsinyt használ.

Egy bécsi fenytő perben Neuda ügyvéd a hamis tanutól akként hozta ki a valót, hogy a kérdések keresztüzében hirtelen oldalzsebébe nyult mondván: Hogyan állithatja-hogy azt a tárgyat elégették, mikor itt van a zsebemben . . .

A tanu megszeppent és fázva beismeré, hogy valaki hamis tanuzásra bérelte. Ez azon »famoser Griff«, mely annak idején az egész jogászvilágot foglalkoztatá és nem akadt jogász, ki e védői fogásban valami tiltott cselekvényt látott volna. A törvényszéki elnöknek minden erejéből oda kelene hatni, hogy a tanügyerek kitanításának rémes rejtélye megoldassék. A védelmet ez irányban

nem akadályozni, hanem támogatni kellene. Hiszen az elnök maga mondá a megnyitó beszédben, hogy a vád mögött a bosszú is lappanghat, mint intrikáló mephisztó, mely egy békés felekezeti nyugalmára tört.

Meg kell tudni, ki kell fürkészni, kik voltak a pokoli betanítás, a fufangos behálózás mesterei. Meg kell fejteni azt a rejtélyt, miként lehet egy »jó fiú«, kit atyja ilyennek dicsér, tizenhárom hónap alatt annyira megrontani, hogy saját édes apjának vigyorgó arccal odakiáltja: Maga a börtönbe való! Magát felakasztják!

Milyen atmoszféra lehet a nyíregyházi megyeházában, ha egy romlatlan gyermekből tizenhárom hónap alatt vadállat lesz, valóságos tigriskölyök, mely közönnyel nézi szülőinek halálküzdelmét?

Mi ezt tudtuk, ismertük e megyeház abruzzoi voltát, azért követeltük a tanu szabadlábra helyezését. De ép azért, mert kikellett tanítani a vádpra, és preparálni a végtárgyalás nagy munkájára, ép azért a banda nem akarta kiadni megyeházi hatalmából.

Most már kétségtelen, hogy a gyerek, kit minden kihallgatás után Henter várnagy megcsókol, egész végig változatlan szemtelenséggel megmarad betanított leckéjénél. És ez fogja megszegni a banda nyakát. Mert nincs ember, kiből csak szikrányi tisztességérzet él csupán, hogy fel ne háborodjék e lélekrázó látványnál: midőn egy tizennégy éves gyermek, saját apja hóhérja lesz, mert a háta mögött leső gazság e szerepre kitanította, e minden erkölcsöt sárba tipró merényletre unszolja.

*

A következőkben adjuk a tárgyalásról szóló tudósítást:

A második nap.

— Junius 20. —

A mai nap tárgyalása 9 órakor délelőtt kezdődött, Scharf József, Moritz atyjának kihallgatásával. Scharf József, szül. Hajdu-Nánáson, 43 éves, nős, három gyermek atyja, suszter és a mellett egyházi T. Eszláron. Vádolt tagadja a Moricz által előadott vérmesét és állítja, hogy fiát erre kitanították. Fia jó gyerek volt otthon, idegen nevelés alatt azonban elromlott. Az elnök azon kérdésére, mit csinált a kérdéses nap esteli 8 órakor a templomban, előadja, hogy az esti ima után, a templom pitvarában maradtak, mert Süsman és Einhorn árendások közt volt valami kis perlekedés. Egyik olcsóbban mérte a pálinkát, mint a másik és megválasztották Lichtmannt mint főcurátort és Breinert és Groszbergert, hogy őt . . . (pár pillanatig vár) — Én nem tudok úgy beszélni, mint Mórica fia, mert őtet tanították. — Mondom azt akarták, hogy egyezzenek ki, ne bántsák egymást, mert mindegyik fizet árendát, és ha egyik olcsóbban mér, nem mennek a másikhoz. Ugy egy óra hosszat voltak, amíg egy kétkrajczáros gyertya elég.

Vádolt azután tagadja, hogy Solymosy Esztert behitvák a gyertyatartók az asztalról való levétele miatt. Ő Solymosy Esztert soha sem látta, a gyertyatartókat pedig minden szombaton szomszédnője Batori Gáborné vagy leánya teszi el. Ugyan ez asszony a teheneket is szokta megfejteni: ezért »szombati asszony«-nak hívják, mert ő végzi ezen munkákat, melyeket zsidónak szombaton végezni nem szabad.

Szeyffert: Solymossi Jánosnéval mikor találkozott azon szombaton? Vádolt: Este. Sezeyffert: Akkor

elmondta neki azt a hajdunánási történetet? Vádolt: Igen. Sezeyffert: Hol volt Samu fia, mikor Solymossinéval beszélt? Vádolt: Bent lehetett a házban, már alkonyatfelé volt. Sezeyffert: Maga vagy felesége ment ki előbb? Vádolt: Feleségem. Ő, mikor bejött, azt mondotta nekem: hallottam egy ujságot, egy gyermeket beküldtek a faluba és még most sem jött vissza, az anyja Solymosiné ezt sirva panaszkolta. Sezeyffert: Mikor tudták meg ezt? Vádolt: Este, azon perczen, mikor kimentünk. Sezeyffert: Nagyon későn még nem lehetett? Vádolt: Látni még lehetett, napleszállta után történt ez. Sezeyffert: Azt nem tudja, hogy Samu fia jelen volt-e, mikor Solymossinéval beszéltek. Vádolt: Arra nem emlékszem. Meglehet, hogy ott volt, én nem figyelhetek mindenre, nem is gondoltam rá. Sezeyffert: Ha nem emlékszik, nincs kifogásom, csak mondja meg, hogy mikor Solymosiné elment, folytatták-e a beszédet ezen dologról Mórica fia előtt? Vádolt: Igen, én még azon szegény embernek mondtam, hogy ebből nem jó lesz. (Wollner közbeszól: Ezt én mondtam!) Én is mondtam, mert hozzátettem, hogy ebből a zsidók ellen akarnak valamit kihozni. Sezeyffert: Pedig ily feltevésre nem igen volt alkalom, hiszen az természetes, hogy egy anya gyermekét keresse. Vádolt: Kereste, de hová lett, azt a jó isten tudja. Sezeyffert: De hogyan jutott eszébe a hajdunánási történet, mikor Solymosinéval beszélt? Vádolt: Ugy jutott eszembe, mint tegnap méltóságod elmondta, hogy Szent-Imrén is történt ily eset, nekem is eszembe jutott, hogy történt Hajdu-Nánáson, hát miért ne jusson nekem eszembe. Nekem nem volna szabad ilyen történetet elbeszélni? Sezeyffert: Dehogyan szabad. Csak azt kérdelem, történt-e máskor is, hogy ilyen történetet elbeszéltek elbeszéltek otthon? Vádolt: Beszélünk máskor is, hogy ilyenfélé. Sezeyffert: Mondta-e feleségének, hogy mivel szokták gyanusítani a zsidókat? Mondja el, hogy felesége, vagy Mórica előtt szokott-e ilyen történetek elbeszélni? Vádolt: A mostani világban nem gondoltam, hogy még olyan emberek legyenek, akik azt higgyék, hogy a zsidóknak husvétkor vért kell venni. Azelőtt lehettek olyan barmok . . . Sezeyffert: tehát nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a feleségének elmondta, hogy a zsidókat ilyenekkel szokták gyanusítani? Vádolt: Szokták. Sezeyffert: Elmondta neki, hogy mit esinálnak a zsidók a közbeszéd szerint? Hát mondja el most azt, én szeretném hallani Vádolt: Csak azt az egyet mondtam, hogy Nánáson történt — édes anyámtól hallottam, hogy ezelőtt ötven-hatvan esztendővel egy keresztény leány elveszett és ráfogták, hogy a zsidók metszették meg. Sezeyffert: És az elmondta, hogyan metszették volna meg Vádolt: Az nem is volt szóban. Sezeyffert: Halotta-e ezt a történetet Mórica vagy Samu? Vádolt: Mórica nem halotta Sezeyffert: Hát Samu fia sem hallotta? Vádolt: Ő sem hallotta, mert már aludt. Sezeyffert: Máskor, harmad- vagy negyed-nap is beszéltek olyan történetet? Vádolt: Azután lehetett, mert lázadás volt a 3-ik vagy a 4-ik napon, hogy a zsidókat ki fogják kergetni. Sezeyffert: Mondja meg nekem — tanuk vannak rá — hogy Samu beszélt ilyen dolgokat, hogy egy keresztény leány magukhoz bement volna. Vádolt: Hallottam. Van vagy két leány, a ki csalogatta a gyermekeket czukorral, hogy mondja, így meg így történt a dolog. Sezeyffert: Én csak azt akartam tudni, hogy maga Samu előtt nem beszélt-e ilyen esetet? Vádolt: Nem beszéltem. Elnök: Solymosiné feleljen meg arra, hogy miképpen beszélt magához Scharf József akkor, midőn a leány keresésére hazafelé ment? Solymosiné: Elém jött az utra s azt kérdezte, hogy mi a bajom. Nemis én szóltam hanem a testvérem mellettem. Azt beszélte el neki, hogy elküldte gazdasszonya a kis leányt a faluba, és nem leljük sehol. Hát erre ő azt mondta, hogy nem kell azon busulni, nem vesz az el. Nánáson volt — ugymond — ilyen történet szintén gyermekkoromban, azt is a zsidókra fogták, gyanusították, még a kemenchéjükben is keresték, meg is lelték utoljára a réten. Elnök (Scharfhoz fordulva): Így történt? Scharf József: Meglehet De a nővére még nem volt ott, az nem igaz. Solymosiné: Ott volt bizony, vele jöttem. Scharf József: Még én mondtam magának, hogy ahol jön valaki, hát maga azt mondá, hogy a testvére jön ottan. Solymosiné: Az nem úgy volt. Elnök: Miért

nők: miből áll az a gyanúsítás? Huriné: Azt mondta az egész izraelitaság, én a gyermeket megvertem és azért mehetett neki a Tiszának. Az elnök: Tudja-e Huri Andrásné, hogy a szombatra következő keddi napon hol volt? Scharf József: Nekünk akkor husvétünk volt. Huri Andrásné: Tudom bizony, Elindultam, de hogy vajjon szerdán vagy kedden, arra nem emlékszem. Az elnök: Nem tudja? Tanu: Nem tudom, melyik napon volt; csak azt tudom, hogy akkor el akartam indulni, Elmentem, mert szegény férjemnek enni valója nem volt, miután pedig az izraelitáknak ünnepük volt és olyankor ő nem mehet el a tanyáról, nem is igen járt haza, csak szombaton este és vasárnap, s hétfőn este megint kiment. Elmentem azon tanyára, melyet említett, hogy majd kenyeret viszek utána, mert elfogyott a kenyere. Két kis árva volt a háznál, magukra hagytam és az uton jutott eszembe, hogy a ruhámat künn hagytam reggel száradni és nem parancsoltam a kis árvákra, hogy zárják el az ajtót. Visszafordulok, hogy megmondjam a kis árváknak, hogy zárják be az ajtót. Akkor oda jött egy asszony... Székely védő: Mondja meg a nevét az asszonynak! Tanu: Gulyás Julcsa. Azt mondta nekem: »Jó, hogy beszélhetek Julcsa nénémel, Üvegesné nálunk volt, hogy ma Tokajban volt, s három nagyfalusi asszonynyal beszélt, hogy vasárnap vitték a gyermeket, két lengyel zsidó szekeren. Én azt mondtam, hogy menjen el Üvegesnéhez; nekem már nem lehet visszatérnem, majd ha visszajövök, utána látok. Azután hétfőn, mert a gyermeket nem látta senki, kérdezősködtem, nem tudott róla senki semmit, Én nekem ebbe belenyugodnom nem lehetett, mert nem lehetett, hogy nyugodt kebellemel vagy lélekkel megnyugodhattam volna; elmentem a mezőre, azt mondtam a férjemnek, hogy »képzeld, mert mindig kérdezősködtünk a gyermek után, hogy hol van, nem tudtunk róla semmit is — te nem is képzéled, hogy hol van a gyermek!« Kérdeztem, hogy mit tegyek, mert hát hiába nem tudom, próbálatlan paraszt cseléd vagyok. Azt mondta férjem, hogy Üvegesné menjen el a jegyző urhoz s írassa fel vele nevét annak az asszonynak és azután menjen el Nagy-Faluba. Én elmentem haza; ügyis cselekedtem, de Üveges Mihályné nem volt otthon, mert Várkonyi urnál, a falusi rektornál meszelt. Én azután elmentem Bátor Gábornéhoz, mert a két kis árvának kötőre valót készítettem; azt az embert már ott láttam, mihelyt engem meglátott, azt mondta, nem, hól jár Huriné? Tudja, mondom, oda voltam most is a pletyka beszéd után járni, mikorra, pedig odajövök, semmit sem találok, Elbeszéltem, hogy Üveges Mihályné mondta és Gulyás Julcsa is hallotta, hogy a gyereket szekeren látták vinni. Scharf József: Ezt a mesét akartam csak hallani, hogy a leányt látták, hogy Nagyfalun keresztülvitték szekéren. Az elnök: Üvegesné, kire hivatkozás történt, nem is volt Nagyfaluban. Huriné: Azt mondta nekem az ember, hogy most ittvan Huriné, ha szabad volna írni. (Scharf Józsefhez fordul.) Mondja szemembe, hogy nem így volt, hogy nem azt mondta a felesége, hogy volna kít elfogni, hogy valakitől csak várnak, hogy ily szót halljanak mindjárt írásba tenné, ha szabadna írni, s mihelyt vége lesz az ünnepnek, mindjárt ügyvéd kezébe adom. Én nem bánom mondtam, ha azt mondják, hogy a zsidóság így, hogy a zsidóság úgy, mert azt sem tanítómtól, sem papomtól nem hallottam, ezt csak beszélnek. Mikor azt mondtam, hogy 12 órakor is világosság volt a templomban, azt felelte rá, hogy nekünk metszőt kell választani s akkor meg kell tudni, milyen az éneke, a nótája, milyen a szava van. Hát én ezt elhittem. Az elnök: Éjjeli 12 óra tájról volt szó? Huriné: Igen. Az elnök: Mit mond erre Scharf József? Scharf József: Én mondtam, hogy 12 órakor nem volt világosság? Huriné: Azt mondta, hogy akkor éjszaka próbálták a templomban, milyen szava, milyen éneke van a metszőnek. Scharf József: Nem igaz.

A kis Samu meséi.

Sós Andrásné született Farkas Eszter, született Eszláron, 35 éves, reformált vallású. Férjes, napszámos, ugyancsak Tisza-Eszláron lakik. Vallja: Scharf József Samu nevű fia, leányaimnak azt mondta, hogy az ő apja megölte a leányt. Kéves nap múlva én magam is hallottam a kis fiu szájából, hogy atyus hívta be a magyar leányt, megmosta és elvágta metsző bácsi a nyakát; a csirkének is elvágta nálunk a nyakát a metsző. Az el-

nők: Ezen hirt maga is terjesztette a községben? Sós Andrásné: Elmondtam az egyiknek, a másiknak; jajgatunk, sirattuk mindnyájan a kis lányt. Az elnök: Különben maga egyéb tudomással nem bir Solymosi Eszter eltünése felől? Sós Andrásné: Nem. Szeffert: Mily korban vannak kis leányai s hány évesek? Sós Andrásné: Az egyik 13, a másik 11 éves. Szeffert: Hát magának nem mondta a kis Samu, csak a gyerekeknek? Maga nem hallotta? Sós Andrásné: Magam is hallottam, de a gyerekeknek is beszélte. Szeffert: Mit beszélt? Sós Andrásné: Hát hogy atyuska hitta be az utról a magyar lányt, mámi megmosta a lábát, metsző bácsi elvágta a nyakát; csirkét is ölt metsző bácsi. Scharf József: Méltóztassék megkérdezni, hogy a feleséggel volt-e neki valami ügye. Az elnök: (Sós Andrásnéhoz) Találkozott azután az ő feleségével? Sós Andrásné: Csak úgy jartunk egymáshoz, mint azelőtt Scharf József: Egy libát akart magától venni. Hát mit felelt maga az én feleségemnek arra, hogy libát akart magától venni, 40 krajczárért egy kis libát? Sós Andrásné: Máskor is szokott venni tőlünk. Scharf József: De most mit felelt neki? Az elnök: (Schwarczhoz) mondja meg hát maga, ha tudja, mit felelt. Scharf József: Azt mondta a feleségemnek: »Szomszéd asszony, minek már magának liba, úgy is kikergetik már a zsidókat, még én is fogom kergetni piszkafával Sós Andrásné: Hát én ezt mondtam. (Derűtség a közönség közt). Scharf József: Hát mondja meg, honnan szopta ezt maga, honnan tudta ezt maga? Sós Andrásné: Mondtam, mert úgy tesznek velünk, ma is azt mondták, hogy a fene egye a testünket; most már kimenekülnek, akkor megint tesznek velünk mindent. Az elnök: Ő mondta ez ma? Sós Andrásné: Nem hanem a többi zsidóság, ott künn: ő behajtotta egyszer a libámat és azért haragszik rám, hogy most tanu vagyok ellene.

Szabó Julianna vallomása.

Szabó Julianna tanu az általános kérdésekre előadja, hogy eszlári születésű, 18 éves, római katolikus hajadon, napszámosnő vallja: Sós Andrásné kapujában találkozott Tanyi Eszterrel és ez azt mondta: Julcsa, hallottad-e már, a kis Samu mit beszél? Gyere hallgasd meg, megkérdezzük! Hát bementem és azt mondom: Samu mit beszéltél Sós Andrásnénak? Azt mondta: Nem mondom megyek játszani. Azt mondom erre: Adok czukrot. Ő hát bejött a pitvarba és azt mondta: Hát azt mondtam, hogy behitta apa a magyar lányt az utról és azután megmosták a lábát, hátra kötötték a kezét, bedugták a száját és metsző bácsi elvágta a torkát. Az elnök: Hát arról mit mondot a fiu, hogy hová lették? Tanu: Mondom, lelke, hová tette apa a magyar lányt? «Nem tudom, nem tudom, azt mondja akkor bezárták az ajtót.» Az elnök: Nem mondta meg, ki zárta be az ajtót? Tanu: Móriczot nevezte meg, Eötvös Károly védő: Adott-e czukrot Samunak? Tanu: Adtam három zemet. Eötvös Károly védő: Holl vette? Tanu: Jöttem a faluból, boltam voltam, ott vetem, de nem volt szememben a gyermek, soha sem hallottam, nekem sohasem beszélte, de másoknak. Hát mondom, adok belőle neki is mert szeretném hallani, mit mond, és adtam három zemet. Az elnök: Esztert mikor látta utoljára? Tanu: Virág-szombaton 12 órakor befelé menni.

A tanuk megérkezése.

A királyi törvényszék Sós Andrásné született Szabó Julianna, Pásztor Józsefné, Tanyi Eszter, Sós Mihályné és Üveges Mihályné meghiteltetését elrendelte. Sós Erzsébet kora miatt eskü alá nem bocsáttathatik. Láncki Gáborné, Huri Andrásné és Solymosi Zsófia vonatkozólag pedig az eskütétel elhalasztatik, a mennyiben hozzájuk az ügy tárgyalása folyamában még kérdések fognak tételni. Tanyi Gáborra vonatkozólag, ki Szabó Juliánával együtt egy körülményre tanuskodnék, a kir. törvényszék megtette ugyan az intézkedést, a beidézését illetőleg azonban a legközelebbi időben érkezett meg az értesítés, hogy Uj-Aradon van a katonaságnál nem tudom, a vádhatóság vagy a védelem szükségesnek tartja-e ezen tanu megidézését? Szeffert: Nincs kifogásom ellene. Eötvös Károly védő: Ha a tárgyalás folyamán megidézhető lenne, óhajtánám a védelem részéről, de ha megidézhető nem leend, elejteni kérem. Ezután Sós Andrásné, Szabó Julianna, Pásztor Józsefné, Tanyi Eszter, Sós Mihályné és

Üveges Mihályné leteszik az esküt és eltávoznak. Huriné: Alásan esedezem azon Hatalovszkit, melyről az a becsületes uri ember . . . (Eötvös felé intve fejével,) had vezessem én azt be tanunak. (Derültség a közönség között.)

A dynamit-merénylet ügye.

Szeyffert: A tárgyalás elején voltam szerencsés előterjeszteni, hogy a városi kapitányt megkerestem egy hir iránt, a mely tegnapelőtt keletkezett. A főkapitány ur szives volt a nyomozást megejteni s az erre vonatkozó iratokat a kir. ügyészségnek beküldeni. Felolvastatik az átirat és a hozzá csatolt jegyzőkönyv melyek így szólnak: Nyiregyháza város főkapitányi hivatala vk. 201/883. A magyar kir. tekintetes ügyészséghez helyben. Tegnap délután szóbelileg tett felhívása folytán van szerencsém a kívánt ügyben illetőkkel felvett jegyzőkönyvet Tóth Béla névjegyének csatolása mellett hivatalos tisztelettel beküldeni. Nyiregyházán, 1883. jun. hó 20. Kerekréthy s. k. főkapitány. Kihallgatási jknyv, felvétel a kapitányi hivatal által Nyiregyházán 3883 évi jun. 10. Nitalánosokra: Özv. Spisák Antalná, szül. Klein Sarolta 57 éves róm. kath. özvegy magányzó. Tudomására jutott a kapitányi hivatalnak azon eset, hogy a helybeli r. k. egyház tulajdonát képező s általa és hozzátartozói által lakott iskolahelyiség udvarában tegnap, vagyis f. évi junius hó 18-án estve 7—8 óra közt két ismeretlen uri egyén ment volna be s ott a kapun belül megállapodva az udvaron mintegy ólálkodva pár perczig a megyeház épületre tekintgetve, egymás között beszélgettek, azután egy a mint jöttek, ismét eltávoztak, Mint az említett udvarban egyik lakó látta ezen egyéneket ott, ha igen, adjá elő körülményesen az általa látott és netalán hallott beszélgetéseket. Én a kérdéses két egyént tegnap estve bent az udvarban nem láttam, hanem igenis ugyanaz nap estve 8—9 óra tájban azon két uri egyén vasárnap délután fél öt órától hét óráig két izben voltak a velem ugyanazon iskola helyiségben lakó Orsovsky Gyula néptanító lakásán őt magát keresni, még pedig saját szavai szerint oly végből, hogy Orsovsky tanítót, mint aki az idő szerint Scharf Moriczot oktatja, annak magaviselete s annak a tanulásban való előhaladás iránt szándékoztak kikerdezni. Főkapitány kik látták még ezen két uri egyént rajta kívül az udvarban vasárnap és tegnap estve? Spisák Antalné tulajdon leányán kívül Spisák Hedvig, férj. Szabó Endréné rom. kath. néptanítóné és Orsovsky Gyuláné szintén néptanítóné, a kinek tudomásom szerint ugyanezen urak egyike névjegyét is hagyott. Özv. Spisák Antalné s. k. Spisák Heevig nyiregyházai születésű r. kath. 32 éves férj. Szabó Endréné tanítónő a hozzá intézett kérdésekre a következőket adja elő: Ugyanis a legközelebbi vasárnap d. u. öt órától majdnem hét óráig térjedő idő alatt két uri egyén jött be a vele egy udvarban lakó Orsovsky tanító lakására, saját állítások szerint oly végből, hogy Orsovsky tanító urtól tudakozédjanak Scharf Moriöz — kit ez idő szerint Orsovsky oktat — magaviselete, tanulási hajlama iránt; azonban Orsovskyt hon nem találván, egyikőjük egy névjegyét adott át Orsovskynénak oly végből, hogy férjének adja által. Tegnap este 7—8 óra közt ugyanezen két uri egyén ismét bejött az udvarba, de már akkor csak a kapun belül. Attól kevés távolban állapodtak meg, hol arczczal a megyeház épület felé fordulva és arra tekintve fel egymás közt egy pár perczig beszélgetve, mit a köztünk levő nagy távolság miatt kivenni nem tudtam, minden további tett nélkül eltávoztak. Kapitány: Ha ezen uri egyéneket személyesen látta, letudná irni azok természetét s arczalakját? Tanu: Igenis még pedig következőleg: Termetre nézve mind a két egyén majdnem egyenlő nagyságu, az egyik barna arczu s fekete körszakállt visel, másik pedig, a ki a jegyet Orsovskynénak átadta, szakáll nélküli s szemüveget visel, Szabó Endréné. Szokolovszky Mária, 23 éves, férj. Orsovsky Gyuláné tanítónő az előtte kihallgatott Szabó Endrénével a névjegy átadásáról mindenben egyenlően vall. Kihallgatta Kovács Károly alkaptány. Friedmann: Mielőtt a tárgyalást folytatni méltóztatik, a mennyiben én arra sulyt helyezek és akár méltóztatik reá a tek. törvényszék sulyt fektetni, akár nem, erre a felső bíróságoknál esetleg hivatkozni akarok: kérem naponkint konstatálni azt, hogy a tanuk a vizsgálóbíró mellett kénytelenek elmenni;

semmi egyebet; ez tény, melynek konstatálását én épen már úgy kérhetem, mint azt, hogy a közönségen keresztül vezet az ut. Én nem vonok le ebből semminemű következtetést. Minő megjegyzéseim lesznek erre nézve utólag, az az én dolgom.

Eszter nővérének kihallgatása.

Solymosi Zsófi általános kérdésekre előadja, hogy 17 éves, ref. hajadon, Solymosi Jánosné leánya és Eszter testvére. Az ügyre nézve a következőket mondja el: A belfaluban laktam a boltosnál, midőn Eszter bement a belfaluba a boltba; akkor találkoztam vele; a sakterhez mentem gazdámval együtt vittem egy üveg bort és kérdeztem Esztert, hova megy; megmondta; ekkor kérdezte a gazdám tőlem: ez a testvéred, Zsófi? Én azt mondtam: Ez — és midőn jöttem visszafelé, akkor is találkoztam vele. Beszédbe álltam vele; dicsekedett, hogy öt forintot ad a Julcsa néni és vásárra csizmát vesz neki. Azt is monda, hogy most siet, mert azóta Julcsa néni bemeszelte a qitvart: eljött, én pedig láttam a Papp József malmáig, míg el nem szaladt. Gruden bíró: Akkor volt az, mikor visszafelé jött: Solymosi Zsófi: Igen. Az elnök: Azután látta még valamikor? Solymosi Zsófi: Nem láttam. Az elnök: Hát az bizonyos, hogy Rosenberg magával volt akhor, midőn Eszterrel találkozott. Solymosi Zsófi: Igen. Az elnök: És ez a találkozás mikor történt: Solymosi Zsófi: Dél előtt 11 és 12 óra közt. Az elnök: A bort a sakternél ki vitte el magától: Solymosi Zsófi: Átvette a gazdám, én csak az ajtóig mentem. Az elnök: A ház kapujáig vagy a ház ajtajáig. Solymosi Zsófi: Midőn bementünk az udvarra, a pitvar-ajtóig, ott vette át. Az elnök: És volt ott több idegen metsző? Solymosi Zsófi: Igen. Voltak benn a házban, de nem láthattam egyet sem. Az elnök: Hát Eszter milyen hangulatban volt. Jókedvű volt-e vagy szomorú, midőn találkoztak? Solymosi Zsófi: Semmi szomorúságot nem láttam rajta, Még örömmel dicsekedett, hogy pénzt ad neki gazdasszonya csizmára. Szeyffert: Mikor másodsor találkozott testvéredel, mikor visszafelé jött, véletlenül találkoztak-e, vagy felkereste magát? Solymosi Zsófi: Ott álltam a kapuban és mikor láttam őt, beszéltem vele. Szeyffert: Mennyi ideig beszélgettek? Solymosi Zsófi: Nem soká, mert azt monda, hogy siet haza. Schwarz Salamon: Mondja meg nekem, azon esemény után 10—12 nappal, midőn elmentem imádkozni és maga megpillantott engem, hátra ment és nagyot sóhajtott. Emlékszik erre? Kérdezte magától Rosenberg Léni: Miért sóhajtasz Zsófia? Maga azt monda: az az ember vágta el Eszter nyakát. Mondja meg nekem, honnan ismert engem, mikor sohasem látott ez előtt, mert csak akkor látott először. Tanu: Én nem mondtam, hogy ismerem. Schwartz Salamon: Nem monda! De azt monda, hogy az az ember vágta el Eszter nyakát, Tanu: Sohasem is mondtam, mert nem is mondhattam. Hallottam mindig, hogy az izraelita sakterek metszették el; de én nem tudhatta, hogy maga az. Az elnök: Ismerté ezt az embert hogy kicsoda? Tanu: Ismertem azután, hogy kicsoda, előbb nem.

Ezután Kohlmeier kereskedő hallgattatott ki, kivallja, hogy 11 és 12 óra között ott Eszter megvette a festéket, melyet külön papirba csomagolt. Ezután özv. Báthory Gáborné, ifj. Báthory Gáborné, Báthory Gábor és Báthory Zsófi hallgattak ki. A három első azt vallja, hogy a kérdéses szombaton éjjel 11 óra felé világosságot láttak a templomban, illetőleg annak hátulsó részében; ezt Scharf József tagadja. Báthory Zsófi, ki vallomás közben rövid időre rosszul lett vallja, hogy ő azon szombaton reggel csak tüzet rakott Scharféknál, de a gyertyákat nem vette le az asztalról. Báthoryné vallomása közben megint Lusztigot, hogy folyvást nevetgél, Ezután özvegy Báthory Gáborné, ifj. Báthory Gáborné, Báthory Gábor, Báthory Zsófia és Kohlmeier meghiteltetnek.

Ezzel az ülés fél háromkor végett ért.

A legközelebbi szám holnap délután jelenik meg.